

ARCHEOLOGIA POLSKI XXXIX, 1994

ARCHEOLOGIA

P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
1/94

XXXIX : 1994
Zeszyt 1-2

**INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

<http://www.rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

- Barbara Baczyńska, *Cmentarzysko kultury mierzanowickiej w Szarbi, gm. Skalbierz. Studium obrządku pogrzebowego* [w druku].
- Chwalim: *Subboreal Hunters-Gatherers of the Polish Plane* [red. M. Kobusiewicz]. Poznań 1993, ss. 130, ryciny, tabele, mapy.
- Wojciech Dzieduszycki, M. Kupczyk, *Gopło i człowiek*. Poznań 1993, ss. 178.
- Andrzej Janeczek, *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Województwo belskie od schyłku XIV do początku XVII wieku*. Warszawa 1993, ss. 388 + 23 mapy.
- Sławomir Kadrow, Anna i Jan Machnikowie, *Iwanowice, Stanowisko Babia Góra. Cz. II: Cmentarzysko z wczesnego okresu epoki brązu*. Kraków 1993, ss. 115 + 7 tabel + 23 tablice.
- Elżbieta Kowecka, *Dwór „najrzędniejszego w Polsce magnata”*. Warszawa 1993, ss. 295.
- Anna Kulczycka-Laciejewiczowa, *Osadnictwo neolityczne w Polsce południowo-zachodniej. Próba zarysu organizacji przestrzennej*. Wrocław 1994, ss. 223 + mapy.
- Elżbieta Mazur, *Warszawska Spółdzielnia Mieszkańcowa 1921–1939. Materialne warunki bytu robotników i inteligencji w eksperymentalnym osiedlu mieszkaniowym*. Warszawa 1993, ss. 175.
- Andrzej Mierzwiński, *Przemiany osadnicze społeczności kultury łużyckiej na Śląsku* [w druku].
- Wanda Mossakowska, *Początki fotografii w Warszawie (1853 – ok. 1863)* [w druku].
- Nędza i dostatek na ziemiach polskich od średniowiecza po wiek XX. Materiały sesji zorganizowanej przez IHKM PAN 20–22 maja 1991 r. w Warszawie*. Warszawa 1992, ss. 269.
- Lucja Okulicz-Kozaryn, *Finowie Zachodni*. Warszawa 1993, ss. 270.
- Omnia res mobilia. Polish Studies in Posthousous Inventories of Movable Property in the XVI–XIX Century* [red. J. Kruppé, A. Pośpiech] [w druku].
- Janusz Ostoja-Zagórski, *Mezoregion Sobiejuchy na Palukach. Dynamika procesów zasiedlania w starożytności*. Żnin 1993, ss. 133.
- Leszek Słupecki, *Slavonic Pagan Sanctuaries*. Warszawa 1994, ss. 270, ilustracje, mapy.
- Studia i Materiały do Osadnictwa Wielkopolski Wczesnośredniowiecznej*, t. VII [red. Z. Hilczer-Kurnatowska] [w druku].
- Theory & Practice in Archaeological Research*, vol. II: *Acquisition of Field Data on Multi-Strata Sites* [red. P. Urbańczyk] [w druku].
- Edward Tryjarski, *Ex Oriente. Szkice turkologiczne* [w druku].
- Edward Tryjarski, *Kultura ludów tureckich w świetle przekazu Mahmuda z Kaszgaru (XI w.)*. Warszawa 1993, ss. 364 + 2 mapy.
- Irena Turnau, *History of dress in Central and Eastern Europe from the sixteenth to the eighteenth century*. Warszawa 1991, ss. 168.
- Przemysław Urbańczyk, *Medieval Arctic Norway*. Warszawa 1992, ss. 287 + ilustr.

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

(pod redakcją Andrzeja Woźniaka)

- Nr 47, *Górale Beskidu Żywieckiego. Wybrane zagadnienia kultury ludowej*, [red. D. Tylkowa]. Kraków 1992, ss. 203.
- Nr 48, Wanda Paprocka, *Myszyniec*. Warszawa 1993, ss. 136.
- Nr 49, Irena Turnau, *European Occupational Dress From the 14th to the 18th Century*. Warszawa 1994, ss. 202.

BIBLIOTHECA ANTIQUA

(pod redakcją Jerzego Wielowiejskiego)

- Vol. XXII, Maria Nowicka, *Le portrait dans la peinture antique*. Warszawa 1993, ss. 206 + ilustr.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

III WYDANIE

ARCHEOLOGIA POLSKI

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XXXIX

Zeszyt 1-2

1994

4534

7 319

WARSZAWA
LETTER GUARDED

ARABOLUJA PIRKI

CZYTELNI

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nie wypożycza się

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XXXIX

Zeszyt 1-2

1994

~~P 1784~~ P 319

WARSZAWA
LETTER QUALITY
1994

Atk. 194 / 94 el.

<http://www.rcin.org.pl>

Skład Redakcji Naukowej:

**ZBIGNIEW BUKOWSKI (redaktor), MARIA DEKÓWNA (z-ca redaktora),
IZABELA TOMASZEWSKA (sekretarz)**

Adres Redakcji:

**Instytut Archeologii i Etnologii PAN
00-140 Warszawa, al. Solidarności 105
tel. 20 28 81 do 84, wewn. 138, 183**

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

PL ISSN 0003 - 8180

**© Copyright by Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Warszawa 1994**

**Skład, korekta i druk:
Zakład Wydawniczy Letter Quality
Warszawa, ul. Anielewicza 25 m. 104
tel. 38 14 88**

**Nakład 500+50 egz., objętość 18 arkuszy wydawn., papier offset 80 g
Druk ukończono w listopadzie 1994 r.**

<http://www.rcin.org.pl>

SPIS TREŚCI

STUDIA

Włodzimierz A. Kruc, „Osiedla – giganty” oraz niektóre problemy demograficzne kultury trypolskiej	7
‘Giant settlements’ and some demographic problems connected with the Tripolye culture	29
Marek Dulinicz, Problem datowania grodzisk typu Tornow i grupy Tornow – Klenica	31
The problem of dating of the strongholds of the Tornow type and Tornow – Klenica group	47
Teresa Rysiewska, Struktury krewniacze i związki międzypopulacyjne w Polsce wczesnośredniowiecznej. Próba wnioskowania na podstawie wybranych cmentarzyk Sandomierszczyzny	51
Blood relationships and inter-populational relationships in early Medieval Poland. An interpretation of certain cemeteries from the Sandomierz region	117

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jerzy Fogel, „Rewelacja” Profesora Włodzimierza Szafrąńskiego	125
‘A revelation’ of Professor Włodzimierz Szafrąński	128

RECENZJE

Sven Hansen, Jaettestuer i Danmark. Konstruktion og restaurering (Zygmunt Krzak)	129
Françoise Bostyn, Yves Lanchon, Jablines. Le Haut Château (Seine-et-Marne). Une minière de silex au Néolithique (Jacek Lech)	130
„Veröffentlichungen des Brandenburgischen Landesmuseums für Ur- und Frühgeschichte”, t. 27:1993 (Zbigniew Bukowski)	136
Jiří Říhový, Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren (Zbigniew Bukowski)	144
Frank Wietrzichowski, Untersuchungen zu den Anfängen des frühmittelalterlichen Seehandels im südlichen Ostseeraum unter besonderer Berücksichtigung der Grabungsergebnisse von Groß Strömkendorf (Marek Dulinicz)	157

KRONIKA

Andrzej Nadolski – archeolog, mediewista, bronioznawca. 26 XI 1921 – 24 XII 1993 (Andrzej Abramowicz)	163
Dr Jan Trzeciakowski. 27 IV 1929 – 22 XII 1993 (Hanna Więckowska)	179
First international symposium on wood tar and pitch, Biskupin, 1–4 lipca 1993 r. (Wojciech Piotrowski)	182

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prahistorii oraz wczesnych dziejów ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII : 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Warunki prenumeraty „Archeologii Polski” na 1994 r.

Institucje i osoby prawne mogą kierować zamówienia i wpłaty na adres:

**Institut Archeologii i Etnologii PAN,
al. Solidarności (d. Świerczewskiego) 105, 00-140 Warszawa,
numer konta w PBK VIII O/Warszawa nr 370028-4499
z dopiskiem „Archeologia Polski”.**

Wydawnictwo prześlemy pocztą po otrzymaniu zamówienia i dokonaniu wpłaty (plus porto).

Koszt prenumeraty rocznej wynosi 80 000 zł.

Prenumeratę roczną przyjmują również oddziały kolportażowe RUCH oraz urzędy pocztowe i listonosze.

Przewidywana cena jednego numeru poza prenumeratą wyniesie 50 000 zł i może ulec zmianie.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest o 100% wyższa. W przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą, koszt przesyłki lotniczej w pełni pokrywa prenumerator. Bieżące i wcześniejsze numery można nabyć lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w Bibliotece IAIe PAN, al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, a także we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for „Archeologia Polski” available through the local press distributors or directly from

**Institute of Archaeology and Ethnology
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

The subscription rate is USD 40 (2 vol.) plus postage (USD 3) for all countries. Payment should be made by International Money Order sent to

**PBK VIII O/Warszawa nr 370028-4499
or by a cheque payable to Institut Archeologii i Etnologii PAN
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.**

For the exchange write, please, to
Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Biblioteka
al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland, tel/fax 48-22-240100 (Warsaw).

The subscription rates for periodicals are (in USD or equivalent):

Archeologia	30
Archaeologia Polona	25
Archeologia Polski	40 (2 vols)
Ethnologia Polona	30
Etnografia Polska	40 (2 vols)
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej	40 (4vols)
Polish Archaeological Abstracts	20
Przegląd Archeologiczny	30
Sprawozdania Archeologiczne	25

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK VIII O/Warszawa, Nr 370028-4499 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland.

WARUNKI PRENUMERATY – „RUCH” S.A.

1. „Archeologia Polski” jest półrocznikiem. Cena prenumeraty krajowej na r. 1995 wynosi 100.000 zł., a cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.
2. Wpłaty na prenumeratę:
 - na teren kraju przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora:
 - „RUCH” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK XIII Oddział Warszawa 370044-1195-139-11, zapewniając dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.
 - na zagranicę – „RUCH” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK XIII Oddział Warszawa 370044-1195-139-11. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.
3. Terminy przyjmowania prenumeraty na kraj i za granicę:
do 20.02. – na rok bieżący.

81-

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

(pod redakcją Witolda Hensla)

Tom 31, *Sandomierz. Badania 1969–1973*, red. S. Tabaczyński, t. I. Warszawa 1993, ss. 415.

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

(pod redakcją Elżbiety Balcerzak)

Tom LXIV, Andrzej Pośpiech, *Pułapka oczywistości. Pośmiertne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej z XVII wieku*. Warszawa 1992, ss. 143.

ARCHAEOLOGIA POLONA

Vol. XXX, Warszawa 1993, ss. 208.

Vol. XXXI, Warszawa 1993, ss. 288.

ARCHEOLOGIA

Tom XLII, 1991, Warszawa 1992, ss. 175.

Tom XLIII, 1992, Warszawa 1993, ss. 151.

Tom XLIV, 1993, Warszawa 1994, ss. 165.

ARCHEOLOGIA POLSKI

Tom XXXVII, 1992, zesz. 1–2, Warszawa 1993, ss. 322.

Tom XXXVIII, 1993, zesz. 1, Warszawa 1994, ss. 189.

Tom XXXVIII, 1993, zesz. 2, Warszawa 1994, ss. 219.

Tom XXXIX, 1994, zesz. 1–2, Warszawa 1994, ss. 190.

ETHNOLOGIA POLONA

Vol. 17, Poznań 1992, ss. 139.

ETNOGRAFIA POLSKA

Tom XXXVI, zesz. 1, Warszawa 1992, ss. 223.

Tom XXXVI, zesz. 2, Warszawa 1992, ss. 168.

Tom XXXVII, zesz. 1, Warszawa 1993, ss. 240.

Tom XXXVII, zesz. 2, Warszawa 1994, ss. 164.

INVENTARIA ARCHAEOLOGICA. POLOGNE

Fasc. LXIV, *Cimetière de La Tène III et de la période romaine à Siemichów (suite)*, par Maria Jażdżewska, PWN 1992, PL 386–392 [13 feuilles].

Fasc. LXV, *Sépultures à inhumation de la première phase du groupe de Tarnobrzeg en Pologne Sud-Est*, par Sylwester Czopek et Ewa Szarek-Waszkowska, Łódź 1993, PL 393–396 [12 feuilles].

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Rocznik XLI, 1993, nr 1, Warszawa 1993, ss. 204.

nr 2, Warszawa 1993, ss. 172.

nr 3, Warszawa 1993, ss. 160.

nr 4, Warszawa 1993, ss. 157.

Rocznik XLII, 1994, nr 1, Warszawa 1994, ss. 150.

nr 2, Warszawa 1994, ss. 164.

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS

Vol. 20, Poznań 1993, 293 poz. + ss. XI.

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

Tom 39, Wrocław 1992, ss. 181.

Tom 40, Wrocław 1992, ss. 148.

Tom 41, Wrocław 1993, ss. 123.

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

Tom XLIV, Kraków 1992, ss. 320.

Tom XLV, Kraków 1993, ss. 248.

R-16	BIBLIOTEKA
I	GZYTENIA
II	P II 84
K	
M	

P3190 ZYTEL NIA
INSTYTU
ARCHAIOLOGII
I ETNOLOGII
P.A.N.
BIBLIOTEKA

